

4.

Til det ærede Rigsdagsudvalg til Behandling af Lovforslaget „Lens og Stamhusets Overgang til fri Ejendom“.

Nu, da det eventuelle Lovforslag angaaende Lens og Stamhusets Overgang til fri Ejendom er paa Tale, saa tillader jeg mig at gøre opmærksom paa Forhold, hvorom jeg ganske vist ikke ved, om de er kendte, dog spiller en ikke ringe Rolle.

Det er Tilfældet, hvor Besidderen af et Stamhus er under Administration paa Grund af Sindssygdом, altsaa en umyndiggjort Mand. I saadant Tilfælde er det Administrationen, der leder Driften i Forbindelse med Successor, der repræsenterer Familien. Successorens Underskrift er paa alt af Vigtighed. I Tilfælde af, at Lovforslaget gaar igennem, kan Successor risikere, at Stamhuset gaar over til fri Ejendom til den umyndiggjorte Besidder (d. v. s. hans Værge), og dermed forsvinder alle de Planer og Fremtidsudsigter for Successor, som han har haft og indlevet sig i i mange Aar, ja, eventuelt i Samraad med Administrationen, maaske allerede har begyndt at faa indført, fordi han betragtes og blev betragtet som den, der skulde blive Besidder af det hele en Gang med Tiden.

Som Eksempel kan anføres:

Et Stamhus, Fideikommiskapital, stor	1 250 000 Kr.
- - - - - Værdi	= 1 250 000 —
og det foreslaaede Lovforslag gaar igennem, Staten tager $\frac{1}{5}$	= 500 000 —
til Successorerne baandlægges $\frac{2}{5}$ til kun nogle faa pro Cent.	= 1 000 000 —
til Besidderen (umyndiggjort) $\frac{2}{5}$	= 1 000 000 —

d. v. s. han kan ikke gøre Testamente, da vil hans Part være til lige Deling mellem hans 7 Børn ved hans Død.

Resultatet er let at se: Stamhusets Hovedgaard maa sælges, Bøndergodset er solgt, og Fideikommiskapitalen eller største Delen deraf staar deri til 1ste Prioritet til kun nogle faa Procent. — I dette Tilfælde har Successor mistet den Chance ekstra, at Besidderen ved sit Testamente kan overlade Successor sine $\frac{2}{5}$ eller en Del deraf, som enhver Besidder vilde gøre, for at Slægtens Fødested kan blive bevaret, som det i sin Tid var Erectors Mening, da han fik Stamhuspatent paa sin Ejendom (opkøbt for privat Formue), d. v. s. et Testamente, vedkommende Mand gjorde og bestemte, at det skulde gaa i Arv til den ældste Søn Slægten igennem.

Den, det gaar ud over, er Successor, som bliver berøvet den Ret at blive Besidder, altsaa et direkte Indgreb i Ejendomsretten.

Der burde tages Hensyn til Successorer, som er fødte, som er over 18—25 Aar. Successorer, som er over 25 Aar, burde indsættes som Besidder i slikt Tilfælde, og saa kunde Overdragelsen til fri Ejendom finde Sted. Saa faar Staten samtidig Arveafgiften. Maaske kan man sige, det er uretfærdigt overfor de andre Børn, men saa maa Successor, hvad han ogsaa vil gøre, affinde sig overfor dem paa en eller anden Maade. De andre Børn er opvokset i den Formening, at Successor vil faa det hele, og de til Erstatning nogle Penge.

Successor derimod har hele sit Liv igennem levet i den Tro, at han havde Ret til det hele en Gang med Tiden. Hvem har saa mest Ret? — Alle vil sige Successor, og Successorerne bør ved det nye Lovforslag sikres, at de i et Tilfælde som dette her, hvor Besidderen er umyndiggjort og under Administration, kan blive Besiddere af den Ejendom, som de har ofret Halvdelen af deres Liv paa og har uddannet sig til at overtage.

H. C. Basse Fønss.